SVENSKA CANADA-TIDNINGEN
SWEDISH WEEKLY
P. M. DAHL, Managing Editor.

Printed and published every Thursday by The CANADA WEEKLY PRINTING Co. Ltd., a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its office and place of business, 325 Logan Ave., Winnipeg, Man.
TELEPHONE: 29 011.

PRENUMERATIONSPRIS:

Helt år i förskott	$2.00
Halvt år i förskott	1.50
4 månader i förskott	1.00
Helt år till Förenta Staterna	2.50
Helt år till Sverige	3.00
Halvt år till Sverige	1.50

Prenumerationsmedel kunna sändas såväl i registrerat brev som genom Post- eller Express Money Order eller Postal Note. Dessa senare, som ej behöva registreras, böra göras betalbara till The Canada Weekly Printing Company, Limited.

Prenumerant, som önskar sin adress ändrad, ombedes att insända både den gamla och den nya adressen.

Insända prenumerationsmedel kvitteras endast å den gula adressläppen.

ANNONSPRIS PÅ BEGÄRAN.

Efterfrågningar, 3 gånger $1.50
Dödsannonser med svart ram och Kors 1.00
Förlovningsannonser, önskas, etc., 50c. per gång å utrymme icke överstigande 1 tum enkel spalt. Betalning för enkannonser bör alltid insändas i förskott.

Torsdagen den 9 Augusti 1928.

HUR MYCKET ÄR EN HUSTRU VÄRD?

HEMMETS vecka har nyligen avhållits i Sverige och en del frågor angående hemmen och äktenskapet ha därigenom blivit aktuella. Vad som kanske mest har tilldragit sig uppmärksamheten och blivit diskuterat är: *"Hur mycket är en hustru värd, om man skulle omsätta hennes arbete i hemmet i penningar?"*

Den stora svenska kvinnotidningen *"Idun"* har upptagit frågan om hustruns värdesättning till diskussion, och också i andra länder har samma fråga blivit föremål för en ingående behandling. I Danmark och Norge har man ju också sedan den nya äktenskapslagen där trätt i kraft hört anspråk på specialavlöning åt hustrun för hennes arbete i hemmet, s. k. *hustrulön*. I Förenta Staterna har ämnet icke bara varit föremål för behandling utan man har också i siffror sökt värdera och uträkna hustruns arbete i hemmet.

Man har räknat ut att 95 procent av alla de amerikanska husmödrarna, som sköta sina hem själva, tillföra landets nationalförmögenhet en summa av 18 miljoner dollars årligen — ett enligt vår uppfattning icke särskilt stort belopp. Till grunden för denna beräkning har då lagts lönen för hushjälp.

Skada, säger *"Idun"*, att vi icke ha någon möjlighet att anföra liknande siffror eller beräkningar, men med någon fantasi och någon praktisk omdömesförmåga kan man dock föreställa sig hur mycket en hustrus arbete och omsorg om hemmet betyder för vårt lands nationella välstånd. Tänk till exempel på att en hustru, vars arbete i vanliga fall icke särskilt värdesättes av mannen eller av honom till fullo uppskattas, blir sjuk, så att man måste anlita sig av främmande hjälp. Nu upptäcker mannen på ett ytterst realistiskt sätt, hur mycket han lyckats spara i reda penningar tack vare hustruns arbete, och hur mycket som går till spillo genom främmande hjälp.

Det minsta hustruns arbete i hemmet kan värderas efter är, vd som utbetalas för den anställda hushållerskans lön, mat och logi, men denna värdesättning framhåller *"Idun"* vara allt för materialiserad. Den smakar hustrulön och är alltså av det onda slaget. Men en hustrus arbete är betydligt mera värt. Lagstiftarna ha försiktigtvis undgått att giva en värdesättning i lagen av husmoderns plats, och i Sverige har man icke som i Amerika medel att kunna fastslå, hur mycket de gifta kvinnorna tillföra nationalförmögenheten, något som ofta av de svenska husmödrarna beklagats.

Den kända danska kvinnosakskämpen Mathilde Malling Hauschultz skriver från Danmark:

— En hustru i Köpenhamn, som själv sköter sitt hem, kan "värderas" till mellan 600 och 900 kronor kontant per år — på landet något mindre. Men hur skulle man bara någorlunda riktigt kunna basera denna värdesättning, när det icke finnes två hustrur, vilkas arbete är lika mycket värt. Den ena gör ett arbete, som en hushållerska annars måste utföra, en annan utför dessutom även en barnjungfrus eller en sommerskas arbete, allt efter förmåga och krafter. Den ena utför en hushållerskas arbete, så att hemmet skiner av ordning och trevnad, maten är välsmakande och allt annat i bästa utförande, medan den andra, vars yttre företräden och förmåga äro ungefär desamma som hos den förra, visserligen utför arbetet själv, och därvid sparar mannen en hel del utgifter, men sköter hemmet dåligt, kanske rent av sämre än en hushållerska skulle göra det.

Hur värderar denna kvinna de plikter som följa med ansvar och arbete för ett hem, och hur skall andra kunna värdera dem, då främmande hjälp kanske blir billigare och mera ekonomisk för familjen. Ty detta är dock ett arbete som även borde vara värt något, om än det icke består av lekamlig uppoffring. Kanske består även en hustrus arbete i att utan avlöning hjälpa mannen i hans arbete, föra hans affärsböcker eller sköta hans korrespondens, medan det husliga arbetet överlämnas på främmande händer, därför att hustruns arbete i affären är mera värt och mera otillfredsställande kan ersättas av en främmande än husarbetet. Eller ett annat fall: En hustru är svag eller hindrad att själv utföra husarbetet på grund av sjukdom eller barnafödsel — till huru mycket skall man värdera en sådan hustrus ekonomiska understöd i hemmet, om man nu vill värdera henne och beräkna hur mycket hon tillför nationalförmögenheten. Ty man önskar väl icke framhålla, att endast den hustru, som kan utföra ett betydande husarbete, tillför landets nationalförmögenhet en ekonomisk vinst?

— Nej låt oss slippa höra allt detta tal om hur mycket hustruns arbete i hemmet är värt i cents eller öre, framhåller vidare Mathilde Halling Hauschultz. — Genom äktenskapslagen är det fastställt, att hustruns arbete nu en gång för alla är värt något, och att hon genom att utföra det arbete samhället pålagt henne, därigenom bidrar till att försörja barnen och upprätthålla hemmet — enligt min uppfattning en synnerligen förståndig bestämmelse, lika säkert som att hennes arbete förut icke blev särskilt värdesatt; hade hon bara tak över huvudet och en matbit att äta samt något att värma sig med, kunde hon icke ställa större krav på sin man med hjälp av lagen, förutsatt naturligtvis, om mannen icke ansåg sig böra giva henne något mera av livets än dess yttersta nödtorv.

— När vi nu fått hennes arbete i hemmet erkänt och uppskattat, och hon med lagens hjälp kan göra sin ställning gällande i samhället, vilken tillfredsställelse kan hon väl då hava av en statistisk värdesättning av och en formell utredning över, hur mycket hon och hennes medsystrar tillföra landets nationalförmögenhet? — Enligt min mening *ingen!*

Man och hustru böra vara *ett*, även i ekonomiska frågor. Deras arbete är olikartat; *hans* består av arbete *utom* hemmet, *hennes inom* detsamma. *Bägges* arbete är lika värdefullt för samhället, men medan mannens skapar *kontanta värden*, gör hennes det icke, det går i stället ut på, att *omsätta det av honom skapade*, så att det sparas det mesta möjliga och förbrukas det minsta möjliga.

CANADAS KORNBODAR OCH DEN NYA EXPORTHAMNEN VID HUDSONBUKTEN.

FÖR Canadas rikaste vetedistrikt, de tre prärieprovinserna Manitoba, Saskatchewan och Alberta, har fraktfrågan alltid utgjort den stora hämskon. På grund av den långa järnvägsfrakten och kostsamma omlastningar ha dessa kornbodar ej riktigt kunnat göra sig gällande på den stora världsmarknaden.

Inom dessa provinser har man därför också i många år kämpat för att få en järnväg till den närmaste hamnen norrut, vid Hudsonbukten, och detta arbete har nu krönts med framgång i det snart nog ett nytt avlopp för den stora exporttrafiken från dessa trakter kommer att skapas med den under byggnad varande Hudson Bay-järnvägen, av vilken 330 miles färdigbyggts redan före världskriget. Arbetet stoppades emellertid av kriget och har även efter detsamma en längre tid legat nere på grund av stridigheter om dess ändpunkt, vartill kommer att de östra provinserna och Stilla havs-provinserna helt naturligt med nåbbar och klor bekämpat detta järnvägsprojekt, som kommer att leda spannmålstrafiken bort från St. Lawrence- och Stilla havs-hamnarna. De tre prärieprovinserna äro emellertid de största veteodlande delarna i hela det brittiska imperiet, varför deras krav tvingat sig fram genom sin egen tyngd.

En hamn på västsidan av Hudson Bay ligger ungefär lika långt från Liverpool som Montreal, och för flertalet centralcanadensiska vetedistrikt är avståndet till Hudson Bay lika långt som till Port Arthur vid Lake Superior, dit vetet nu skeppas för att därifrån med insjöängare eller järnväg föras till St. Lawrence. Genom att frakta vetet till en hamn vid Hudsonbukten inbesparas med andra ord frakten från Port Arthur till St. Lawrence.

Entreprenadkontrakt om de första 255 miles av Hudson Bay-järnvägen uppgjordes redan 1911. Som utgångspunkt valdes The Pas vid Saskatchewan River vid nordändan av Winnipeg Lake. Följande år kontrakterades ytterligare 70 miles. Man räknade då med att 16 tåg pr dag skulle frakta 64 miljoner bushel vete på en månad. Detta kvantum motsvarar 250 skeppslaster, vilket med två rundturer pr fartyg under den isfria perioden från 15 juli till 15 oktober skulle kräva en lastflotta på 125 fartyg.

Under världskriget lades emellertid som nämnt dessa stora planer ned och arbetet som redan gjorts fick dessutom förfalla. Först 1925 framställde farmarna på nytt kravet om banans fullbordande men möttes fortfarande av stark opposition från Ontario, Quebec, British Columbia och kustprovinserna. 1926 nåddes dock enighet om att järnvägsbygget skulle fortsättas, men nu uppstod i stället strid om var exporthamnen skulle läggas. Tidigare hade man räknat med port Nelson vid Nelsonflodens utlopp, och där hade redan 6 miljoner dollars nedlagts på hamnbyggnader, men slutet blev, att man i stället bestämde sig för det något nordligare liggande Churchill. Ett par dyra broar över Nelson-floden och omkring 50 miles färdigbyggd järnväg fingo till följd av denna ändring slopas. Enligt den senast beslutade ändringen får järnvägen en längd av omkring 500 miles, men hade man redan tidigare bestämt sig för Churchill som ändpunkt, hade den blivit betydligt kortare. Innan vintern stoppade arbetet förra året voro 356 miles färdiga och i sommar pågår arbetet med full fart på den resterande sträckan.

DE SVENSKA ARBETSLÖNERNAS UTVECKLING.

SOCIALSTYRELSEN i Sverige har i dagarna framlagt förberedande resultat av sin årliga undersökning rörande de svenska arbetslönerna, skriver Jämtlands tidning och fortsätter:

Undersökningen omfattar 279,061 arbetare inom 3,640 företag och dessutom även en förvaltningspersonal av 53,867 inom 3,482 företag. Bearbetningen av detta omfångsrika material har nu fortskridit så långt, att ungefär nio tiondelar slutgiltigt granskats. Det är resultatet härav, som nu framlägges.

I betraktande av situationen på arbetsmarknaden, de senaste lönetvisterna samt den allt starkare samhällsomstörtande rörelse, som bedrives i Sverige med stöd från Moskwa, måste resultatet av en sådan fullständigt opartisk undersökning efter vetenskapliga metoder ha ett utomordentligt stort värde. Det visar sig att under 1927 arbetslönerna ytterligare stigit så väl per timma som per år, och då samtidigt levnadsomkostnaderna ha fortsatt att långsamt sjunka, så har resultatet blivit en ytterligare ganska avsevärd stegring i arbetarnas reallön. Som bekant intog Sverige redan förut en av de allra mest framskjutna platserna. Endast i U. S. A. kan möjligen en något litet större stegring i reallönen utläsas sedan 1913. Det är givetvis enbart glädjande om reallönen kan oavbrutet stiga och alltså det allmänna välståndet ökas. Men en förutsättning är naturligtvis, att en sådan löneutveckling överensstämmer med den svenska industriens bärkraft och även dess framtida utvecklingsmöjligheter. Ty utan utvecklingsmöjligheter för industrien kommer förr eller senare ett bakslag att inträda i löneutvecklingen och i tillgången på arbete i förhållande till den växande befolkningen. Utan framgång för "arbetsköparna" kunna arbetsprisen icke i längden stiga.

Just för tillfället företer den svenska arbetsmarknaden frånsett de pågående konflikterna en mycket gynnsam utveckling. Socialstyrelsens rapport rörande arbetsmarknaden under maj 1928 visar att förhållandet mellan arbetstillgång och arbetssökande redan under maj var lika godartat som under sommarsäsongen de närmast föregående åren. Bristen på yrkeskunnig arbetskraft var sålunda mycket kännbar inom flera viktiga arbetsområden och även efterfrågan på grovarbetare var starkt stigande. Detta gäller såväl arbetsmarknaden i dess helhet som även just industri och hantverk, där stigande arbetstillgång och samtidig minskning av arbetssökandesiffrorna rapporterats från samtliga grupper. Även byggnadsverksamheten absorberade flera arbetare än samma tid i fjol. Denna gynnsamma utveckling förklaras genom ett på många områden forcerat arbete efter de stora arbetsstriderna. Delvis är det resultatet av i någon mån stigande konjunkturer särskilt för verkstadsindustrien, inom vilken yrkesskickliga arbetre äro svåra att uppdriva.

För att återkomma till arbetslönestatistiken för 1927, så har för samtliga arbetare jämfört med 1926 timlönen fortsatt att stiga från 1,07 till 1,08 kr., dagsinkomsten från 8,58 till 8,60 kr. samt årsinkomsten från 2,413 till 2,463 kr. Detta är medeltalet för samtliga av undersökningen berörda arbetare, såväl män och kvinnor som minderåriga. Då samtidigt medeltalet av kvartalssiffrorna för levndskostnadsindex fortsatt att sjunka från 172 till 171 proc. av 1913, så har stegringen i reallönen blivit ganska utpräglad. Timlönen — omräknat efter levnadskostnadsindex — utgjorde de båda senaste åren resp. 154 och 158 proc. av 1913 och årslönen resp. 128 och 131 proc. Anmärkningsvärt är särskilt att index för såväl timlön som årslön var högre än någonsin förut. Jämför man t. ex. med 120, som ju var ett så utpräglat högkonjunkturår, så var timlöneindex 137 och årslöneindex 109 proc. av 1913. I själva verket visar denna statistik obestridligt, att de svenska arbetarnas välstånd eller åtminstone realinkomst är högre än någonsin förut samt visat en påfallande jämn stegring under de senaste åren. Reallönen per år räknat har nämligen 1920 — 27 utgjort resp. 109, 112, 107, 114, 121, 123, 128 och 131 proc. Sistnämnda siffra är som sagt ännu endast preliminär, men föregående erfarenheter tyda på att den slutliga siffran snarare kommer att vara något högre. Denna avsevärt ökade reallön per år ha de svenska arbetarna uppnått med en gentemot 1913 avsevärt förkortad arbetstid. Detta framgår bäst därav att timlöneindex från 1927 som sagt är ej mindre än 158 proc. mot en årslöneindex av 131 proc. En mera utpräglad och konsekvent förbättring i arbetarnas villkor får man leta efter.

I en polemik med bolsjevikbladet Folkets Dagblad Politiken påpekar tidskriften Affärsvärlden med stöd av ovanstående siffror, att talet om att de svenska arbetarna icke fått någon del i de senare årens konjunkturförbättring, och att de intaga en allt mera försämrad ställning gentemot kapitalet, är raka motsatsen till sanningen. Sedan 1913 och sedan 1920 har en stor del av kapitalistklassen utplånats och en ofantlig förmögenhetsminskning inträtt för de flesta ännu existerande kapitalister. Men sedan 1920 har de svenska arbetarnas reallön per timma som sagt stigit från 137 till 158 procent av 1913 och deras reallön per år från 109 till 131 procent. Denna stegring är resultatet av samhällets sunda, uppbyggande krafter. Resultaten skulle antagligen ha varit än bättre om ej nedrivande krafter varit i verksamhet. Ingen opartisk och omdömesgill person kan ett ögonblick betvivla, att icke en pålitlig statistik över reallönens utveckling i Ryssland visat en kraftigt sjunkande kurva. Det är lätt att härom övertyga varje omdömesgill person men däremot ej den massa, som vilseledes av en press, som önskar vilseleda och är till för att vilseleda.

Evighetslängtan.

PÅ enslig pilgrimsfärd
Jag vilsna stigar tråder.
Långt ifrån hemmets härd
Min vemodssång jag kväder,
Dess dystra toner gå
Upp mot det ljusa blå.

Min längtans strömmar rusa
Ur själens dolda värld,
Dess vilda vågor brusa
Mot fjärran, solig fjärd,
Där uti alltets hav
Är människokvalens grav.

Där evighetens bölja
Slår emot tidens strand,
Och vida vatten sköljа
Dess mörka mänskosand.
Är levnadsvägen funnen,
Då tömd är lordebrunnen.

Från jordens öde dalar,
Där mörkrets skuggor bo,
Mot himlens ljusa salar,
Mot hem för evig ro,
I längtan själen ser
Och uti vemod ler.

Bort tiden hastigt svinner,
Och dagen hädan går.
Mitt levnadsljus nedbrinner,
Vid graven snart jag står
Och glad vid tidens rand
Ser morgonrodna'ns brand.

Dock här ännu jag vandrar
På livets öde hed,
Vars törnen ej jag klandrar.
Om ock jag dignar ned,
Och ensam där förblöder,
Då aftonrodna'n glöder.

Ty vad är jordelivet,
Och händelsernas rad,
Och allt som är inskrivet
På tidens bleka blad?
— En själens hemska dröm
En sorgens mörka ström.

Därbortom möter anden,
Oändlig värld av ljus,
Uti de sälla landen,
Vid hemlandstoners brus,
Där stillas all min längtan,
Min oro och min trängtan.

JOHN SAMUELSON.

JURISTENS SPALT.

SVENSKA CANADA TIDNINGEN erbjuder härmed sina läsare säkra juridiska råd beträffande allmänna juridiska spörsmål, och har för den skull kontrakterat med den svenske advokaten *Sten W. Goerwell, B. A., L. L. B.*, om följande förmåner för S. C. T:s läsare:

A. Frågor insända till tidningens Juridiska avdelning, åtföljda av $1.00. Svar publiceras i S. C. T. nästföljande vecka.

B. Konfidentiella frågor insända till tidningens Juridiska avdelning med begäran om privat svar, åtföljda av $2.00. Svar erhålles omedelbart pr post.

För juridiska utredningar av mera omfattande art och mera invecklade lagfrågor torde S. C. T:s läsare hänvända sig direkt till advokaten Goerwell, som utlovat speciella förmåner åt dem.

Advokaten Goerwell är särskilt väl förtrogen med, och har alltid visat största intresse för arbetarens och farmarens problem, och hans råd kunna följas med största tillförsikt. Det är att vänta, att tidningens läsare skola taga tillfälle i akt att erhålla första klassens juridiska råd *på det svenska språket* (såvida ej engelska begäres) till ett jämförelsevis billigt pris.

Märk: *Endast för landsorten.*

Sänd Edra frågor till:

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN

Juridiska Avdelningen.

325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

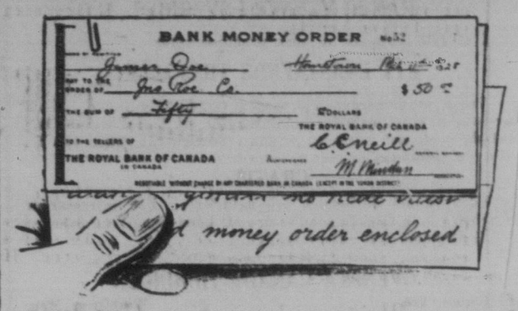

"Inneliggande postremissväxel".

FÖR säkerhet och bekvämlighet vid penningremitteringar pr post var som helst i Canada, Förenta Staterna eller de Brittiska öarna, använd Royal Banks Moneyorder. De kunna köpas vid vilket som helst av bankens avdelningskontor och äro betalbara antingen i dollars eller pund sterling.

The Royal Bank of Canada

SANDVIK
"FISH & HOOK" BRAND

SÅGAR SÅGBÅGAR FILAR

från Sandvikens Järnverks A-B, Sandviken, Sverige.
ÄRO KVALITETSPRODUKTER AV FINASTE STÅL OCH UTMARKT PRECISIONSARBETE
Oöverträffade. Garanterad

ALLA Modeller I SÅGAR, FILAR och SÅGBÅGAR

BANKO
SWEDISH SCYTHES

De ÄKTA "BANKO" liarna äro gjorda av det bästa svenska mjukstålet med insatt egg av råstål.
Alla vanliga canadiska modeller såväl som svenska och finska.

"BANKO" "GRÄFTOR" och HACKOR.

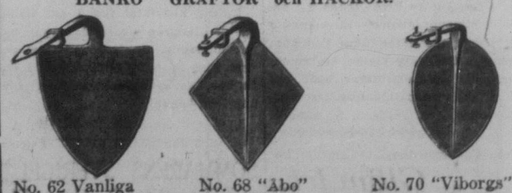

No. 62 Vanliga Flåhackor — No. 68 "Åbo" Finska "Gräftor" — No. 70 "Viborgs" Finska Gräftor.

DESSA LEDANDE MÄRKEN AV FÖRSTKLASSIGA SVENSKA SÅGAR, VERKTYG, YXOR, LIAR, HACKOR, ETC. ÄRO IMPORTERADE UTESLUTANDE AV OSS.
Efterfråga dessa äkta och bästa svenska stålvaror hos Eder försäljare eller tillskriv oss för närmare upplysningar.

Generalagenter.

SANDVIK CANADIAN LIMITED

410 ST. NICHOLAS ST., MONTREAL, P. Q.

ANMÄLNINGSBLANKETT.

TILL S. F. C:s SEKRETERARE,
325 LOGAN AVE., WINNIPEG, MAN.

Undertecknad, intresserad av Svenska Förbundets arbete, önskar anmäla sig som medlem av organisationen.

.....
(Namn)

.....
(Adress)

Finnes förutsättningar för bildandet av en lokalavdelning? .....

Skall sekreteraren tillsända Eder anmälningsblanketter? .....

Hur länge har Ni vistats i Canada? .....

Varifrån utvandrade Ni? .....
(stad, by eller köping samt län)

S. C. T.